

Suomen hallitus

AI FI 66/2022
24.8.2022

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

AMNESTY INTERNATIONAL SUOMEN OSASTO

Hietaniemenkatu 7 A
00100 Helsinki
P: 09 8562 0600
E: amnesty@amnesty.fi
W: amnesty.fi

Ihmisoikeudet on huomioitava vuoden 2023 talousarviossa

Arvoisat Suomen hallituksen ministerit,

Olemme Amnestyssa käyneet läpi valtiovarainministeriön talousarvioehdotusta ja sen kirjauksien vaikutusta ihmisoikeuksien toteutumiseen.

Haluamme tänäkin vuonna kiinnittää huomionne talouspolitiikan keskeiseen rooliin ihmisoikeuksien turvaamisessa sekä ihmisoikeusperustaisuuden tärkeyteen valtion talousarvion laadinnassa. Ihmisoikeuksien turvaaminen vaatii päätöksentekijöiltä sekä ihmisoikeusosaamista että ihmisoikeuksien huomioimista kaikissa toimenpiteissä. Ihmisoikeusvaikutusten ennakkollisen arvioinnin tulisikin olla säännönmukainen osa kaikkea hallituksen ja viranomaisten päätöksentekoa lainsäädännöstä budjettiin ja politiikkaohjelmista yksittäisiin viranomaispäätöksiin.

Suomen ihmisoikeusvelvoitteiden näkökulmasta tulevissa talousarvioneuvotteluissa on syytä tehdä seuraavia **lisäpanostuksia**:

- Naisiin kohdistuvan väkivallan torjuntaan tarvitaan lisäresursseja
- Vuosittaista pakolaiskiintiötä nostettava
- Perusturvan tasoa korotettava
- Hyvinvointialueiden resursseja ja sotepalveluiden saatavuutta parannettava
- Ihmisoikeuspuolustajien tukemiseen lisättävä resursseja
- Ilmastokestävään talouspolitiikkaan sitouduttava.

Naisiin kohdistuvan väkivallan torjuntaan tarvitaan lisäresursseja

Naisiin kohdistuva väkivalta on ihmisoikeusloukkaus, jonka torjunta edellyttää riittävää rahoitusta. Lisäksi investointi väkivallan torjuntaan tuottaa yhteiskunnalle merkittäviä säästöjä. Tuoreen tutkimuksen mukaan pelkästään naisiin kohdistuneesta fyysisestä parisuhdeväkivallasta aiheutuu 150 miljoonan euron lisäkustannukset vuodessa. Todellisuudessa terveydenhuollon kokonaiskustannukset ovat tätä vieläkin suuremmat. Lisäksi palveluja koskevia kustannuksia aiheutuu sosiaali- ja oikeuspalveluille (ml. poliisi).¹ Merkittävistä kuluista huolimatta väkivaltaa ei ole torjuttu riittävän rahoituksen turvin, eikä uhrin tukipalveluja resursoitu tarvetta vastaavalla tavalla. Eri politiikkaohjelmien rahoitus on ollut systemaattisesti riittämätöntä. Aliresursointi on vaikuttanut ohjelmien tavoitteiden toteutumiseen.²

¹ Siltala, Heli; Hisasue, Tomomi; Hietämäki, Johanna; Saari, Juhani; Laajasalo, Taina; October, Martta; Laitinen, Hanna-Leena; Raitanen, Jani, *Lähisuhdeväkivallasta aiheutuva palveluiden käyttö ja kustannukset: Terveys-, sosiaali- ja oikeuspalveluissa*, 22.8.2022: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-385-2>.

² Istanbulin sopimuksen (Euroopan neuvoston yleissopimus naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta) arviointiraportissa todetaan, että sopimuksen toimeenpanosuunnitelma tarvitsee oman, riittävän ylihallituskautisen budjetin, jonka kautta yhteisiä toimenpiteitä voidaan vastuutahojen kanssa järjestää. Uudelle, 8.3.2022 voimaan astuneelle toimeenpanosuunnitelmalle ei edelleenkään ole määritelty omaa budjettia.

Väkivallan laajuus huomioon ottaen³ yleisiä ja erityispalveluja tarvitaan kipeästi niin kuntien, maakuntien kuin valtionkin tasolla. Amnestyn kuntatutkimukset kertovat, että naisiin kohdistuvan väkivallan erityisten riskiryhmien asema suhteessa väkivaltatyön palveluihin on pääosin heikko koko maassa. Tällaisia ryhmiä ovat esimerkiksi tytöt ja nuoret naiset, vammaiset naiset, sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöt ja huonosti suomea puhuvat naiset.⁴ Covid-19-pandemian seurauksena sukupuolittunut väkivalta on lisääntynyt ja apua on haettu viiveellä.⁵ Väkivallan pitkittyessä myös pitkäkestoisen avun tarve on kasvanut.

Koronaviruksen kaltaisen kriisitilanteen aikana — ja sen jälkeen — lisäkapasiteettia tarvitaan entistä kipeämmin väkivaltaa kokeneiden tukipalveluihin. Suomeen tarvitaan kynnyksettömiä, kaikille saavutettavia palvelupisteitä, vertaisryhmiä niin verkkoon kuin maan kattavasti eri paikkakunnille, ennaltaehkäiseviä, jalkautuvia palveluja ja selviytymisvaihetta tukevia monipuolisia palveluja. Näihin palveluihin on turvattava pitkäkestoinen, ennakoitava ja palvelujen laajentamisen mahdollistava rahoitus. Tuen tulisi olla nykyistä kattavampaa ja pitkäkestoisempaa. Tällä hetkellä järjestöjen näkemys on, että pitkäkestoisten palvelujen saatavuus on sattumanvaraista ja pirstaloitunutta.⁶ Palveluiden on huomioitava paremmin marginalisoitujen ryhmien naiset. Seksuaalirikosten uhrien akuuttia apua tarjoavien SERI-tukikeskusten toimintaresurssit on turvattava.

Vuosittaista pakolaiskiintiötä nostettava

Pakolaiskiintiö on turvallinen reitti päästä kansainvälisen suojelun piiriin ja vastaanottavalle maalle helppo ja yksinkertainen tapa auttaa suojelua tarvitsevia ihmisiä. Kiintiön nykyistä suurempi käyttö edistäisi myös oikeudenmukaisempaa vastuunjakoa pakolaisista tällä hetkellä suurimman vastuun kantavien, usein kehittyvien globaalien etelän maiden ja varakkaan Euroopan välillä.

Afganistanin tilanne monien muiden pakolaisuutta aiheuttavien kriisien ja tilanteiden ohella on esimerkiksi siitä, että Suomen tulee ottaa suurempaa vastuuta hätää kärsivien ihmisten auttamisesta. Suomi ottikin tänä vuonna hieman enemmän kiintiöpakolaisia, 1 500 henkeä. Afganistanin kriisi ei kuitenkaan ole ohi, ja Afganistanista on lähtenyt pakoon suuri määrä ihmisiä, jotka tarvitsevat uudelleensijoitusta turvallisiin maihin. Suomen tulee osallistua paenneiden afganistanilaisten auttamiseen ja kasvattaa kiintiön kokoa myös vuodelle 2022 reilusti yli ehdotetun määrän.

Valtiovarainministeriön talousarvioehdotuksen mukaan Suomen pakolaiskiintiö on ensi vuonna 850 henkilöä, kun taas sisäministeriön ehdotuksen mukaan 1 050.⁷ Vuonna 2021 luku oli 1 050 ja tänä vuonna 1 500. Luku on ylipäänsä pieni, vaikka sitä kasvatettaisiin afganistanilaisten pakolaisten auttamiseksi. Esimerkiksi Ruotsi uudelleensijoittaa vuosittain noin 5 000 ja Norja noin 3000 henkeä. Kannustamme hallitusta seuraamaan Ruotsin ja Norjan esimerkkiä ja harkitsemaan suunniteltua

³ Ks. esim. THL:n sivut: <https://thl.fi/fi/web/sukupuolten-tasa-arvo/tasa-arvon-tila/vakivalta-ja-hairinta/sukupuolistuneen-vakivallan-yleisyys>.

⁴ Kuka ottaa vastuun? Naisiin kohdistuva väkivalta ja ihmisoikeusvelvoitteiden toteutuminen, Amnestyn kuntaselvitys 2016–2017: <https://frantic.s3.amazonaws.com/amnesty-fi/2017/01/Amnestyn-kuntaselvitys-naisiin-kohdistuvasta-v%C3%A4kivallasta.pdf> sekä Onko reitti selvä? Naisiin kohdistuva väkivalta ja ihmisoikeusvelvoitteiden toteutuminen kunnassa -seurantatutkimus 2021: <https://www.amnesty.fi/uploads/2021/05/amnestyn-seurantatutkimus-2021.pdf>.

⁵ THL:n julkaisemissa tutkimuskatsauksissa on eritelty Covid-19-pandemian aiheuttamat seuraukset naisiin kohdistuvan väkivallan ilmiöihin, kuten lähisuhdeväkivaltaan. THL tutkii myös spesifisti koronaepidemian vaikutuksia lähisuhdeväkivaltaan: <https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/koronaepidemian-vaikutukset-lahisuhdevakivallan-kokemuksiin-ja-palveluiden-kayttoon-kova-?redirect=%2Ffi%2Fweb%2Finfektioaudit-ja-rokotukset%2Fajankohtaista%2Fajankohtaista-koronaviruksesta-covid-19%2Ftutkimuksia-ja-hankkeita-koronavirukseen-liittyen>. THL:n blogissa tiivistetään lisääntyneen väkivallan seurauksena palvelujärjestelmällemme ja väkivallan ehkäisyn velvoitteeseen: <https://blogi.thl.fi/lahisuhdevakivalta-vaaliteemaksi-korona-teki-nakyvaksi-vakivaltatyon-katveja-ja-avun-saamisen-haasteita/>.

⁶ Amnestyn Suomen osasto toteutti huhtikuussa 2022 kyselyn koordinoimalleen *Joku raja!* -työvaliokunnalle pitkäkestoisen tuen tilasta väkivaltaa kokeneille naisille ja tytöille. Kysely jaettiin myös Naisiin kohdistuvan ja perheväkivallan vastaisen toimikunnan järjestöjaostolle. Kyselyn vastauksista käy ilmi, että väkivaltaa kokeneiden naisten ja tyttöjen tarvetta pitkäkestoiseen tukeen ei tunnisteta, palvelut ovat sirpaleisia eikä palvelujen järjestämistä resursoida. Linkki kyselyn vastausten koontiin: <https://www.amnesty.fi/jarjestokentan-arvio-vakivaltaa-kokeneiden-naisten-ja-tyttojen-tarvetta-pitkakestoiseen-tukeen-ei-tunnisteta-palvelut-ovat-sirpaleisia-eika-palvelujen-jarjestamista-resurssoida/>.

⁷ Valtiovarainministeriön ehdotus vuoden 2023 talousarvioksi, 5.8.2022: https://budjetti.vm.fi/indox/tae/frame_year.jsp?year=2023&lang=fi ja sisäministeriön ehdotus vuoden 2023 talousarvioksi hallinnonalalleen, 5.8.2022: <https://intermin.fi/documents/1410869/3715434/SM+ehdotus+Tae+2023.pdf/d08d18d3-d006-5290-339b-cb2f4ed89dc9/SM+ehdotus+Tae+2023.pdf?t=1659689775614>.

huomattavasti korkeampaa pakolaiskiintiötä, joka ei olisi riippuvainen Suomeen tulevien turvapaikanhakijoiden määrästä.

Perusturvan tasoa korotettava

Perusturvan taso on tällä hetkellä riittämätön turvaamaan kaikkien Suomessa asuvien ihmisoikeuksien täysimääräistä toteutumista.⁸ Suomi on saanut perusturvan tasosta useita moitteita kansainvälisiltä ihmisoikeuskomiteoilta.⁹ Perusturvan taso on myös osoitettu riittämättömäksi turvaamaan kohtuullista minimikulutusta lakisääteissä perusturvan riittävyden arvioinnissa. Tällä hetkellä lyhytaikaisesti tarkoitettu perustoimeentulotuki paikkaa monien ihmisten kohdalla perusturvan riittämätöntä tasoa.¹⁰

Perusturvan tason nostaminen riittävälle tasolle ei voi odottaa sosiaaliturvauudistuksen valmistumista. Suomen on välittömästi ryhdyttävä toimiin perusturvan tason nostamiseksi ihmisoikeusvelvoitteiden mukaiselle tasolle.

Hyvinvointialueiden resursseja ja sotepalveluiden saatavuutta parannettava

Suomen sotepolitiikan julkilausuttu tavoite on koko 2000-luvun ajan ollut terveyserojen kaventaminen. Tässä ei ole onnistuttu, vaan terveyserot ovat joiltain osin jopa kasvaneet.¹¹ Myös meneillään olevan soteuudistuksen tavoitteena on terveyserojen kaventaminen ja palveluiden yhdenvertaisen saatavuuden parantaminen. Samaan aikaan uudistuksen tavoitteena on hillitä kustannusten kasvua.¹² On huomionarvoista, että julkiset terveysmenot ovat Suomessa EU:n keskiarvoa alemmat¹³ ja soteasiakasmaksut ovat pohjoismaista tasoa korkeammat.¹⁴ Sotepalveluille tulisi turvata riittävät resurssit, jotta hyvinvointialueet voivat parantaa laadukkaiden palveluiden yhdenvertaista saatavuutta erityisesti perusterveydenhuollossa. Lisäksi tarvitaan resursseja kohdennetuille toimille, joilla varmistetaan palveluiden saatavuus haavoittuvassa asemassa oleville. Riittävät resurssit takaavat osaltaan, että hyvinvointialueilla ei ole painetta nostaa soteasiakasmaksuja.

Merkittävä osuus, yli 20 prosenttia, Suomen terveydenhuoltomenoista rahoitetaan yksityisistä lähteistä, enimmäkseen asiakasmaksuilla.¹⁵ Soteasiakasmaksuja menee tuhansittain ulosottoon kuukausittain, ja ulosottojen määrä on kasvanut 2010–2020 välillä merkittävästi. Asiakasmaksulain uudistus tuli voimaan heinäkuussa 2021. Voimaantulon jälkeisinä kuutena kuukautena soteasiakasmaksujen ulosottoja oli yhä enemmän kuin vuonna 2011 yhteensä.¹⁶ Vaarana on, että soteasiakasmaksut lisäävät pienituloisten ihmisten taloudellisia vaikeuksia, ja voivat jopa muodostaa esteen sotepalveluiden käytölle. Hyvinvointialueiden riittävä resurssointi valtion rahoituksesta turvaa osaltaan sitä, että hyvinvointialueilla on pienempi tarve nostaa asiakasmaksuja toiminnan rahoittamiseksi. Terveiden yhdenvertaisuuden edistämiseksi tulisi soteasiakasmaksuja pikemminkin poistaa ja pienentää kuin nostaa.

⁸ Amnesty International ja Ihmisoikeusliitto, 2021: ["Elän jatkuvassa kriisitilanteessa ja hädässä" – riittämätön perusturva Suomessa](#).

⁹ Kts. esim. Euroopan sosiaalisten oikeuksien komitea, 2018: ['Follow-up to decisions on the merits of collective complaints. Findings'](#), 2018, Para 170-176 ja 187-189; TSS-komitea, E/C.12/FIN/CO/7, 2021, Para 27-28.

¹⁰ Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saavan ei esimerkiksi kannata pyrkiä säästämään rahaa tulevia kuluja varten, sillä mahdolliset säästöt vähennetään seuraavan kuun tuesta. Tukea pitää myös hakea yleensä kuukausittain, mikä tekee oman elämän suunnittelusta haastavaa ja epävarmempaa.

¹¹ THL, 2021: ['Health monitoring and reducing health inequalities in Finland - observations of health inequalities and practical measures'](#).

¹² [HE 241/2020](#).

¹³ Eurostat, 2022: ['Government expenditure on health'](#).

¹⁴ WHO Europe, 2021: ['Can people afford to pay for health care? - Finland'](#).

¹⁵ OECD, 2021, *State of Health in the EU – Suomi – Maan terveysprofiili 2021*: <https://www.oecd-ilibrary.org/deliver/8bbe2ecb-fi.pdf?itemId=%2Fcontent%2Fpublication%2F8bbe2ecb-fi&mimeType=pdf>.

¹⁶ Yle, 5.2.2021, *Jo parinkymppin lääkärimaksu on liikaa yhä useammalle – Ulosotto karhusi yli puolta miljoonaa sotien palvelumaksua viime vuonna*: https://yle.fi/uutiset/3-12298073?fbclid=IwAR2x1FvxeMeI5Z1Bu_Od8VC7hxil1gBW2paXreZpxEf8aHUPSIJUdPegjQ.

Ihmisoikeusperustaisen ulkopoliitiikan toimeenpano ja ihmisoikeuspuolustajien tukeminen

Hallitusohjelman sekä ulko- ja turvallisuuspoliittisen ja ihmisoikeuspoliittisen selonteon mukaan Suomen ulkopoliittikka on ihmisoikeusperustaista ja ihmisoikeudet, oikeusvaltioperiaate ja tasa-arvon edistäminen keskeisellä sijalla kaikessa kansainvälisessä toiminnassa. Tämä edellyttää ulkopoliitiikan ja koko valtionhallinnon toimijoilta ihmisoikeusasiantuntemusta. Jotta kirjaus ihmisoikeusperustaisuudesta voi toteutua käytännössä, on varmistettava koulutuksen avulla, että kaikilla ulko- ja turvallisuuspolitiikan osa-alueilla on riittävä ihmisoikeusosaaminen. Ihmisoikeuspoliittisen selonteon mukaisesti ihmisoikeusperustaisen ulkopoliitiikan toimeenpanolle on lisäksi varattava riittävät voimavarat.¹⁷

Amnesty on pitkään korostanut ihmisoikeuspuolustajien roolia Suomellekin tärkeiden arvojen edistämässä kaikkialla maailmassa, ja Suomi onkin monin tavoin osoittanut sitoutumistaan¹⁸ ihmisoikeuspuolustajien tukemiseen ja suojeluun. Ihmisoikeusperustaisen ulkopoliitiikan toteuttamisessa tulisi olla keskeistä työskentely ihmisoikeuspuolustajien kanssa ja heidän suojelunsa. Tämä työ tehdään pitkälti Suomen edustustoissa, ja sillä on suuri merkitys erityisesti maissa, joissa kansalaisyhteiskunnan toimintavapauksia rajoitetaan. Suomen kansallisten ihmisoikeuspuolustajaohjeistusten toimeenpanosta vuonna 2017 tehdyssä selvityksessä todetaan, että ”Suomen toimintaa leimaa suuri vaihtelevuus ja epätasaisuus, mikä heikentää työn pitkäjänteisiä vaikutuksia”. Resurssien niukkuus todetaan selvityksessä merkittäväksi haasteeksi ihmisoikeuspuolustajien tukemiselle. Edustustoille tulisivat turvata riittävät resurssit tehokkaaseen työskentelyyn ihmisoikeuspuolustajien kanssa ja heidän tukena sekä varmistaa, että ihmisoikeuspuolustajien tukemiseksi taloudellisesti on olemassa joustavia rahoitusinstrumentteja.

Kuten ihmisoikeuspoliittisessa selonteossa todetaan, kansainvälisen yhteisön on syytä varautua tilanteisiin, joissa ihmisoikeuspuolustajiin kohdistuu äkillistä, vakavaa ja laajamittaista uhkaa. Tämä vaatii Suomelta tällaisille tilanteille osoitettuja erillisiä resursseja. Olennaista on myös alkuperäiskansojen ja ympäristöihmisoikeuspuolustajien toimintamahdollisuuksien tukeminen.

Kestävä ihmisoikeuksia kunnioittava ja ilmastoystävällinen talouspolitiikka

Amnesty katsoo valtioiden loukkaavan ihmisoikeuksia, kun ne eivät ryhdy riittäviin toimiin hiilidioksidipäästöjen vähentämiseksi tai tue ihmisiä ilmastonmuutokseen sopeutumisessa.¹⁹ Odotamme budjettiriihestä kiireellisiä ilmastopäätöksiä, jotka kunnioittavat ihmisoikeuksia. Päätöksissä tulisi ottaa huomioon esimerkiksi se, että fossiilisten polttoaineiden, kuten kivihiiilen ja turpeen, tuotanto ja käyttö on lopetettava mahdollisimman pian.²⁰ Taloudellisten toimenpiteiden ja aloitteiden tulee olla ihmisoikeuksia kunnioittavia ja luoda perusta oikeudenmukaiselle siirtymälle hiilineutraaliin talouteen, jossa myös oikeus työhön turvataan.

Kansainvälisellä ilmastorahoituksella on tärkeä rooli oikeudenmukaisten ilmastotoimien edistämässä ja pidämme tervetulleena, että Suomi on nostanut ilmastorahoitustaan noin 200 miljoonaan euroon vuodessa. Tällä hetkellä Suomen kansainvälinen ilmastorahoitus sisältyy kuitenkin kokonaisuudessaan kehitysyhteistyön budjettiin, eikä siis ole uutta ja lisäistä rahoitusta. Suomen tulisi kuitenkin toteuttaa ilmastorahoitusta koskevat velvoitteensa siten, etteivät resurssit ole pois muusta kehitysyhteistyöstä. Lisäksi ilmastorahoitus tulisi kohdentaa huolellisesti ja varmistaa tasapaino päästöjen vähentämiseen ja ilmastonmuutokseen sopeutumiseen tähtäävän rahoituksen välillä.

¹⁷ Valtioneuvoston ihmisoikeuspoliittinen selonteko 2021 (s. 12):

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/163674/VN_2021_92.pdf?sequence=7&isAllowed=y.

¹⁸ Suomi on esimerkiksi julkaissut kansallisen ohjeistuksen (2014) tukemaan EU:n ihmisoikeuspuolustajia koskevien suuntaviivojen toimeenpanoa, ja teettänyt selvityksen (2017) ohjeistuksen toimeenpanosta, ks.: https://um.fi/julkaisut/-/asset_publisher/TVOLgBmLyZvu/content/suomen-ulkoasiainhallinnon-julkiset-ohjeet-euroopan-unionin-ihmisoikeuspuolustajia-koskevien-suuntaviivojen-kaytannon-toteuttamisessa. Suomi on myös päivittämässä kansallista ohjeistustaan tänä vuonna. Lisäksi Suomi toi ihmisoikeuspuolustajia näkyvästi esiin EU-puheenjohtajuuskaudellaan 2019.

¹⁹ Amnesty International, 7.6.2021, *Stop burning our rights! What governments and corporations must do to protect humanity from the climate crisis*: <https://www.amnesty.org/en/documents/pol30/3476/2021/en/>.

²⁰ Amnesty International, 23.5.2022, *Briefing to parties to UNFCCC on human rights consistent climate action in 2022*: <https://www.amnesty.org/en/documents/ior40/5604/2022/en/>.

Fossiilivapaan hyvinvointivaltion rakentamiseksi on varmistettava, että kaikki politiikka ja valtion budjetti tukevat johdonmukaisesti vihreää siirtymää. Siirtymän on oltava oikeudenmukainen ja huomioitava erityisesti haavoittuvimmassa asemassa olevien ihmisten tilanne Suomessa ja maailmalla. Poliitiikan pitää ohjata myös yritystoimintaa ympäristön ja yhteiskunnan kannalta kestäväan suuntaan. Suomi ei saa rahoittaa hankkeita tai infrastruktuuria, jotka pitkittävät fossiilisten polttoaineiden käyttöä, heikentävät hiilinieluja tai -varastoja tai tuhoavat luonnon monimuotoisuutta. Do no harm -periaatetta tulisi soveltaa koko budjettiin.

Ihmisten ja sidosryhmien laaja ja monikanavainen osallistuminen on olennainen osa ilmastotoimien oikeudenmukaisuutta. Hallituksen on varmistettava, että osallistumismahdollisuudet toteutuvat ilmastotoimia koskevan lainsäädännön, hallituksen ilmastopoliittisten suunnitelmien ja eri sektorien politiikkasuunnitelmien valmistelussa ja seurannassa kaikilla hallinnon aloilla ja tasoilla, myös valtion talousarvion valmistelussa.

Kannustamme hallitusta tulevassa budjettiriihessä sitoutumaan ihmisoikeuksiin ja vahvistamaan talouspolitiikan avulla ihmisoikeuksien toteutumista Suomessa ja maailmalla. Annamme myös mielellämme lisätietoja aiheesta.

Ystävällisin terveisin,

Niina Laajapuro
Ihmisoikeustyön johtaja